

SOLHJULET RUNT

TEXTERNA ÄR I HUVUDSAK SKRIVNA AV NINNI LUND. REDAKTÖR ÄR FÖRENINGENS KOORDINATOR DONALD SWAHN.

NUMMER 2 FÖR 2022 – ÅRET NÄR FÖRENINGEN FYLLER SEXTIOTRE ÅR

Som du kanske minns handlade större delen av förra Solhjulet Runt om ett stort pilträd - som stod på gräsmattan innanför husen som gränsar mot Ribbings Väg. Genom att titta på gamla fotografier kunde vi dra slutsatsen att pilen planterats efter det att husen byggdes och att den alltså inte kunde vara mycket äldre än 50 år. Just den här sortens träd lever dock inte så länge, och har dessutom en inneboende vilja att dela sig, så att de tjocka stammarna faller åt var sitt håll.

Styrelsen hade därför - på inrådan av föreningens trädgårdsmästare - fattat beslut om att trädet skulle sågas ner. Det är alltid trist att behöva fatta den sortens beslut - särskilt när det gäller träd som ändå är ett halvt århundrade gamla - men lite roligare blev det när en medlem i föreningen hörde av sig och förslög att vi borde låta trädet leva vidare genom att ta ett skott (stickling) från det gamla och plantera på ungefär samma ställe. Den enda bristen i den idén var naturligtvis att vi inte kommit på den själva. Annars var det självfallet ett utmärkt förslag, särskilt eftersom pilar är kända för sin förmåga att snabbt utveckla rötter från en avkapad gren.

Av tradition firar bostadsrättsföreningen Solhjulet sin fördelsdag den 11 maj. (Det var den dagen år 1959 som föreningens formellt bildades.) I år kombinerades firandet av födelsedagen med en trädgårdsfest som kulminerade i att trädgårdsmästaren planterade en ny pil - som ersättning för den som togs ner. Som vanligt hjälpte Sollentuna Lottakår till med det praktiska och lite drygt 250 personer kom förbi och åt varm korv, drack kall öl och träffade trevliga grannar. Alltså precis som vanligt när det genomförs ett socialt evenemang här i föreningen.

Den här glada medlemmen, som fått telegram från kungen, heter Sif Larsson och du kan läsa om henne några sidor längre fram, när du tagit dig igenom en del deppiga nyheter.

Många nyinflyttade tror att just det här är någonting som föreningen alltid har hållit på med, men det är inte riktigt sant. Första gången som styrelsen genomförde en mer organiserad medlemsaktivitet var hösten 2005 - det var då som "Solhjulets dag" föddes, och sedan dess har vi också lagt till Luciafirande och (kanske inte varje år men i alla fall ibland) en Födelsedags-

fest. När vi tänker närmare på det är det faktiskt ändå väldigt länge som den här traditionen funnits - särskilt om man betänker att en av dem som köpte lägenhet här i föreningen under förra hösten är född i april 2002.

En dag i mitten av maj samlades ett par hundra av föreningens medlemmar för att fira gemensam fördelsdag och att ett nytt träd planterats.

Det är faktiskt också så att tre av de personer som då satt i styrelsen, och som var med och startade traditionen med sociala medlemsaktiviteter, valdes om så sent som på föreningsstämman för några månader sedan.

Stämman sommaren 2022

Föreningsstämman genomfördes för tredje året i rad på distans - detta beroende på pandemin, och på att myndigheterna faktiskt så sent som under våren i år rekommenderade att man inte skulle samlas i trånga rum och hosta på varandra i onödan (tänk ändå vad fort man glömmar att det faktiskt var ganska hårda restriktioner ännu i januari i år). Men i alla fall, deltagande på stämman skedde via poströstning och 106 medlemmar deltog och enigheten var faktiskt i det närmaste total.

Den mest kontroversiella frågan blev av någon obegriplig anledning "val av valberedning" - där röstsiffrorna blev 104 röster för förslaget till valberedning och 2 emot. En av de två röstade sedan ändå för valberedningens alla förslag, men det finns säkert en bra förklaring. Det fanns också en motion - och den handlade lustigt nog just om föreningsstämmans behandling av motioner - och där röstade 105 personer för

styrelsens förslag, 1 emot. Kanske lite märkligt ändå, var det inte personen som skrivit motionen som röstade för sitt eget förslag - hon valde att inte delta i stämman alls.

Den person som röstade för motionen var också den enda som inte biföll valberedningens förslag till styrelse. Styrelsen valdes annars om med siffrorna 105 röster för och 1 emot, så det finns en (!) medlem som uppenbarligen inte är riktigt nöjd med sakernas tillstånd i föreningen. Och det kan man ju naturligtvis ha goda skäl för - det behövs ju inte sällan mer än en vattenskada för att det ska uppstå en konflikt som kan vara svår att lösa och läka.

Här kan det kanske också vara lämpligt att vidarebefordra ett meddelande från Anna Grönvall. Anna är sammankallande i den valberedning som stämman valde - och det är valberedningen som svarar för att ta fram ett förslag till styrelse inför kommande stämma våren 2023. Valberedningen ser mycket gärna att den som känner till någon i föreningen som skulle kunna platsa i styrelsen, också hör av sig (valberedningen@solhjulet.se). Personen som Du föreslår behöver inte vara tillfrågad om han eller hon kan tänkas sig att ställa upp - den kontakten kan valberedningen självklart ta.

Valberedningens arbete har också blivit allt viktigare för varje år som går eftersom kraven på vad som krävs av en styrelseledamot ständigt ökar. Detta särskilt i en så stor förening som Bostadsrättsföreningen Solhjulet där styrelsen har det yttersta ansvaret för att förvalta fastigheter med ett marknadsvärde på en bra bit över 1,5 miljarder kronor. (Det där kan ju vara bra att tänka på då politiker lovar en extra miljard till vården eller vad det nu är - i verkligheten lovar man då ett belopp som "bara" motsvarar två tredjedelar av värdet på husen i Solhjulet.)

Inflation

När vi för några år sedan skrev ett informationsbrev om avgifterna i föreningen så hade vi med ordet "inflation" och någon i styrelsen tyckte att vi nog borde förklara vad det betyder. Det gjorde vi helt enkelt genom att skriva "sti-

gande priser" i stället. Ett kanske nödvändigt tillägg då, men det behövs antagligen inte längre. Tidningarna har de senaste månaderna varit fulla med nyheter om just kraftigt stigande "inflation" - hur den påverkar vår ekonomi - och ofta pedagogiskt exemplifierat med priset på ett kilo kaffe. Ett paket kaffe som nu alltså kostar mycket mer än det gjorde för något år sedan - trots att det fortfarande handlar om exakt samma kilo kaffe. Inte minst priset på energi, både i form av elektricitet och fjärrvärme, har stigit mycket snabbt och många tror också att det kommer att fortsätta på den vägen (vi återkommer i nästa stycke till just priset på elektricitet) och eftersom en dryg femtedel av föreningens totala utgifter under ett år gäller just energi så är detta extra dystert.

Senaste inflationssiffran gäller juli 2022 och där framgår att priserna har stigit med omkring 8 procent under det senaste året. Det handlar om ett genomsnitt av alla varor och tjänster - och det betyder också att föreningens kostnader stigit i den storleksordningen. Och följderna av det blir också att avgifterna egentligen måste höjas lika mycket vid kommande årsskifte. Det senare är dock inte säkert helt nödvändigt - i alla fall behöver inte hela höjningen ske på en gång. Det beror på att ungefär en femtedel av föreningens totala kostnader består av "avskrivningar" - vilket egentligen enklast, men samtidigt grovt förenklat, kan jämföras med avbetalningar på lån. Om föreningen beslutar att inte amortera hela det planerade beloppet så betyder det att avgifterna tillfälligt kan hållas på en lägre nivå än annars. Detta leder dock till att föreningen i formell mening går med förlust - med det spelar å andra sidan egentligen ingen roll. (Om man ska tala ekonomernas språk så handlar det om att föreningens kassaflöde är positivt även om resultatet är negativt, vilket redan tidigare har varit vanligt i många bostadsrättsföreningar.) En förlust - så länge den inte är större än avskrivningarna - betyder bara att föreningen skjuter amorteringar framför sig. I stället för att betala av några miljoner på lånen i år - sker det om några år istället - allt för att undvika stora och plötsliga höjningar av avgifterna.

Man kan faktiskt bara titta tillbaka på förra gången som inflationen och räntorna steg ordentligt - det vill säga de första åren på 1990-talet. För att kompensera för detta höjdes avgifterna här i föreningen med sammanlagt 53 procent - på 36 månader - och det vill ju naturligtvis alla till varje pris undvika. Särskilt konstigt blev det, kan man ju konstatera så här långt efteråt, eftersom denna mycket kraftiga höjning på kort tid följdes av tio år med oförändrade avgifter.

Den nuvarande styrelsens målsättning, att så långt det är möjligt undvika stora plötsliga avgiftshöjningar, står fast - vi hoppas också innerligt att det ekonomiska läget lugnar ner sig - men för säkerhets skull har föreningens ekonomiska förvaltare redan inlett arbetet med att ta fram underlagen för styrelsens arbete med budgeten för 2023.

Med den här bilden illustrerar Riksbanken begreppet inflation. Samma sak kostar helt enkelt plötsligt lite, eller mycket mer, än tidigare.

Elektricitet

En av de poster som kommer att bli svår att budgetera inför kommande år är föreningens kostnad för elektricitet. Den senaste tiden har, som bekant, tidningarna varit fyllda med nyheter om just priset på el. Det har oupphörligt slagit nya rekord - och det har till och med talats om att vi eventuellt kan få räkna med "ransoneering" under kommande vinter.

Naturligtvis påverkas bostadsrättsföreningen Solhjulet av elpriset - men lyckligtvis mycket mindre än tidigare. För ungefär femton år sedan inledde styrelsen ett systematiskt arbete

för att minska förbrukningen av el, fjärrvärme och vatten. Dels motiverades detta av omsorg om miljön - men också om den gemensamma plånboken. Det säger sig själv att ju mindre el, vatten och värme som föreningen förbrukar desto mindre blir kostnaden i budgeten. Innan det här projektet drogs igång låg elförbrukningen på närmare 800.000 KWh (kilowattimmar) per år, men under de senaste åren har motsvarande siffra tangerat 500.000. En dryg tredjedel har alltså sparats in - detta genom successivt utbyte av all belysning, men också bättre maskiner i tvättstugorna och byte till energisnåla pumpar och fläktar i värmesystemet.

Det som gör styrelsearbetet här i föreningen extra kul är att vi har ett omfattande arkiv och därmed har möjlighet att titta bakåt - för att kanske bättre kunna förbereda oss för framtiden. Vi kan ganska lätt leta fram en elräkning från - låt oss säga 1970 - och på det sättet få reda på att en kilowattimme elektricitet då kostade tillsyns blygsamma 10 öre. (Då såg elräkningarna helt annorlunda ut, så detta är det totala priset inklusive alla fasta avgifter och tillkommande skatter.) Sedan kom oljekrisen och på tio år steg priset med 100 procent, och sedan 100 procent till - vilket låter dramatiskt, men alltså egentligen betyder att det hamnade på 40 öre.

Sedan dess har elmarknaden avreglerats - och kostnaden har också delats upp i två delar (el och elnät) och så har det tillkommit skatter och miljöavgifter av olika slag - så i dag jämför man alltid elpriset exklusive fasta avgifter. Just nu ligger det rörliga elpriset hos Sollentuna Energi på 130 öre (ytterligare en dryg krona om man lägger till de fasta avgifterna). Vill man ha ett fast elpris under hela det kommande året så får man betala 533 öre - jo du läste rätt femhundra-trettio-tre öre - per kilowattimme. Det säger ju också en del om hur "marknaden" gissar att det kommer att bli kommande vinter - ont om el och därmed gigantiskt höga priser alltså. Det kan nog faktiskt bli lite av ett elände.

När oljekrisen slog till mötte man risken för elbrist på ett delvis annat sätt. Riksdagen beslutade om en särskild lag - och ett par dagar in på

1974 var det på håret att hotet om ransonering faktiskt verkställdes. Anledningen till att vi kan skriva om detta - vi var ju bara några år gamla och brydde oss nog mer om julkalendern på tv, "Jul i Mumindalen" med Börje Ahlstedt som trollet själv - är att handlingarna inför styrelsemötet i Solhjulet den 7 januari 1974 ligger kvar i en låda i arkivet.

En bild från Sveriges Televisions julkalender 1973 - och jorå det finns en koppling till den i texten om elektricitet här intill.

Lagen hette "inskränkning i rätten att använda elektrisk kraft för vissa ändamål". I första hand riktade man in sig på att släcka "onödig belysning" - första punkten på den listan var alla ljus-skyltar, affischtavlor och "prydnadsbelysning" i allmänhet - i den sista ingick också "utomhusjulg-ranar", så det var hårda bud. Men lagen be-gränsade också hur mycket belysning man fick ha i trapphus - ingen alls om "dagsljuset räcker till" - och alla upplysta idrottsanläggningar skulle stänga helt senast klockan 22. Ytterligare en del i den planerande ransoneringen var "varmvattenstopp" vilket var precis så illa som det låter - alltså inget varmvatten i duschen på morgonen. En annan, mycket tidstypisk åtgärd, var att de bägge tv-kanalerna (de enda två som fanns, kan vi meddela yngre läsare) skulle sluta sända klockan 21.45. Tanken med det var att alla då skulle släcka sina lampor och gå och lägga sig. I dag - och även då ser vi när vi tittar på insändare i morgontidningarna - uppfattade man detta som helt bisarrt. Många argumenterade för att detta skulle leda till att folk fick tråkigt och de skulle sätta på ugnen och "gratinera en smörgås" där sent på kvällen i stället.

Av något skäl ligger en utklippt sida ur Dagens Nyheter i handlingarna inför ett styrelsemöte några år senare (hösten -78 när det faktiskt fortfarande talades om risken för elransonering) och vi fastnar för meningen "folk är mer rädda för ryssen än för elransonering". Och så säger de att historien inte upprepar sig!

Nu blev det ingen ransonering eftersom Sveriges befolkning tog sig samman och på frivillig väg sparade en dryg tiondel av förbrukningen -och lagen behövde därför aldrig tillämpas. Här i föreningen stängde man av alla motorvärmare, halverade trapphusbelysningen och sänkte inomhustemperaturen med 2 grader. På den tiden värmdes husen upp med hjälp av två stora oljepannor, så att minska oljeförbrukningen på det sättet ledde till en stor ekonomisk besparing. Vi kan ju också notera att det inte bara var glada miner på föreningsstämman våren 1975 - även om den stämman faktiskt bara lockade 35 medlemmar att delta. (Fyra av dessa bor faktiskt kvar i föreningen, dessutom i samma lägenheter som då, så hatten av för Bo Månsson, Lars Jeppsson, Hans Karlsson och Bengt Andersson.)

Den nuvarande styrelsen tänker att det finns något att lära av detta - det är ju inte helt osannolikt att vi står inför exakt samma utmaning om några månader. Om kriget i Ukraina fortsätter och det blir allmän brist på el och värme - eller priserna helt enkelt blir ohanterliga - vad gör vi då? Under 2021 kostade den el föreningen köpte ungefär 1 miljon kronor - så det är inte så svårt att räkna ut vad som händer om priset tredubblas.

Skulle föreningen tvingas att snabbt spara el så skulle kanske verksamheten i "Epoken" ligga risigt till. Här finns nämligen ett antal stora ventilationsaggregat som drar förhållandevis mycket el. Det huset, med föreningslokal, gym och bastu, står också ensamt för drygt en tiondel av föreningens totala elförbrukning. Men det är bara en gissning, kanske finns det smartare sätt att spara el. För att styrelsen inte ska stå handfallen om det blir skarpt läge, har vi lämnat uppdrag till den

Här pågår arbetet med att byta en röklucka - till slut hade Ulf, Malte och deras kollegor bytt nästan femtio stycken.

tekniska förvaltningen att förbereda ett par olika alternativ så att det grundläggande arbetet är gjort om elpriset skulle börja skena eller om det kanske till och med blir fråga om ransonering.

Systematiskt brandskyddsarbete

Jaha, det här blev ju en väldigt deppig läsning och nu ska jag också skriva om att allt vi äger också kan brinna upp! Eller egentligen ska jag berätta lite om hur föreningens styrelse arbetar för att det inte ska brinna. Om man som bostadsrättsföreningen Solhjulet äger ett hus - i vårt fall är det dessutom tjugo - är man enligt lag skyldig att bedriva ett "Systematiskt BrandskyddsArbete".

När man talar med tekniska fastighetsförvaltare så förkortas detta nästan alltid till akronymen SBA. Lagen om brandskyddsarbete kom för ungefär 20 år sedan och ersatte då ett system med "brandsyn" - vilket innebar att brandkåren när de inte hade annat att göra, kom på besök och

Funderar du på att renovera badrummet?

Vaxholms byggnadsaktiebolag har anlitats av styrelsen i bostadsrättsföreningen

Solhjulet för att bygga föreningslokalen, gästlägenheterna och hobbylokalen. Vi har

också, under det senaste årtiondet, på föreningens uppdrag byggt om lokaler till ett drygt tiotal nya bostadsrättslägenheter.

Och däremellan har vi renoverat några dussin badrum direkt åt bostadsrättshavare i Solhjulet. Alla våtrumsarbeten utförs av hantverkare med utbildning och behörighet enligt BKR, GVK samt SÄKER VATTEN – vilket på vanlig svenska betyder att *vi gör rätt från början*.

Vi har nästan alltid något arbete på gång i föreningen och kan därför erbjuda *fasta rabatter* på både arbete och material. Dessutom vet vi – antagligen bättre än någon annan – hur husen är byggda och vad man bör tänka på när man renoverar badrum just här i bostadsrättsföreningen Solhjulet.

Telefon: 08—541 324 32
info@vaxholmsbygg.se
www.vaxholmsbygg.se

VAXHOLMS BYGG

kontrollerade att fastigheten i fråga uppfyllde gällande regler. Men numera är detta någonting som fastighetsägaren - och när det gäller en bostadsrättsförening faktiskt styrelsen - har hela ansvaret för.

En gång per år genomförs därför en mer omfattande besiktning av föreningens alla hus; då kontrolleras bland väldigt mycket annat alla brandsläckare, brandvarnare i gemensamma utrymmen, brandlarm i föreningslokalen, utrymningsplaner, nödutgångsskyltar och samtliga 46 rökluckor.

Det där sista har tidigare år varit ett bekymmer eftersom rökluckorna (en sitter högst upp mot taket i varje trapphus som saknar fönster) efter dryga 50 år var i risigt skick och svåra att öppna. Hela tanken med brandgasventilation är ju att brandkåren ska kunna släppa ut eventuell rök från ett trapphus genom att öppna rökluckan. Förr gjordes detta med handkraft och en vev - men på dagens moderna sitter istället en liten motor (och ett reservbatteri om strömmen skulle ha gått). Som vi redan berättat i tidigare nummer av Solhjulet Runt har alla gamla rökluckor bytts ut mot nya - det arbetet har hållit på ett par år och det allra sista bytet gjordes några månader före årets stora brandskyddsbesiktning.

Detta ledde till att vi för första gången på ett antal år fick ett utlåtande från besiktningen helt utan anmärkningar. Det handlar om ett protokoll på drygt femton sidor - och det enda som noterades var byte av ett batteri i en brandvarnare samt påfyllning av lite nya plåster i ett par förstahjälpenlådor - inget av detta egentligen för att det behövdes utan för att batterier och "sterila produkter" ska bytas efter viss tid. Annars var alltså allt godkänt!

Sif Larsson

Så avslutningsvis den utlovande glada nyheten. Söndagen den 28 augusti var styrelsen på plats och gratulerade Sif Larsson på födelsedagen. Nu kanske du tänker att det minsann inte var någon från styrelsen på ditt kalas - men det beror helt enkelt på att du inte fyllde 100 år. Sif är också

den äldsta medlemmen i föreningen - vilket är lite kul eftersom vi redan nämnt den yngsta.

Sif föddes faktiskt samma dag som den stora folkomröstningen gällande totalförbud av "rusdrycker" i Sverige. (Jo, vi har haft en sådan - och det var bra nära att det gick fel - nästan 49 procent röstade ja - men i Sollentuna var det långt från så jämnt, 238 för totalförbud och 1141 röster mot.)

Om Du ännu inte riktigt övertygats om att 1922 var riktigt länge sedan - så kan man ju också lägga till att allmän och lika rösträtt - vilket alltså innebar att alla kvinnor fick rösta för första gången infördes (första riksdagsvalet) bara ett knappt år innan Sif föddes.

Till bostadsrättsföreningen Solhjulet flyttade Sif sedan tidigt våren 1984 - vilket alltså var ungefär samtidigt som hon kunde börja kalla sig folkpensionär.

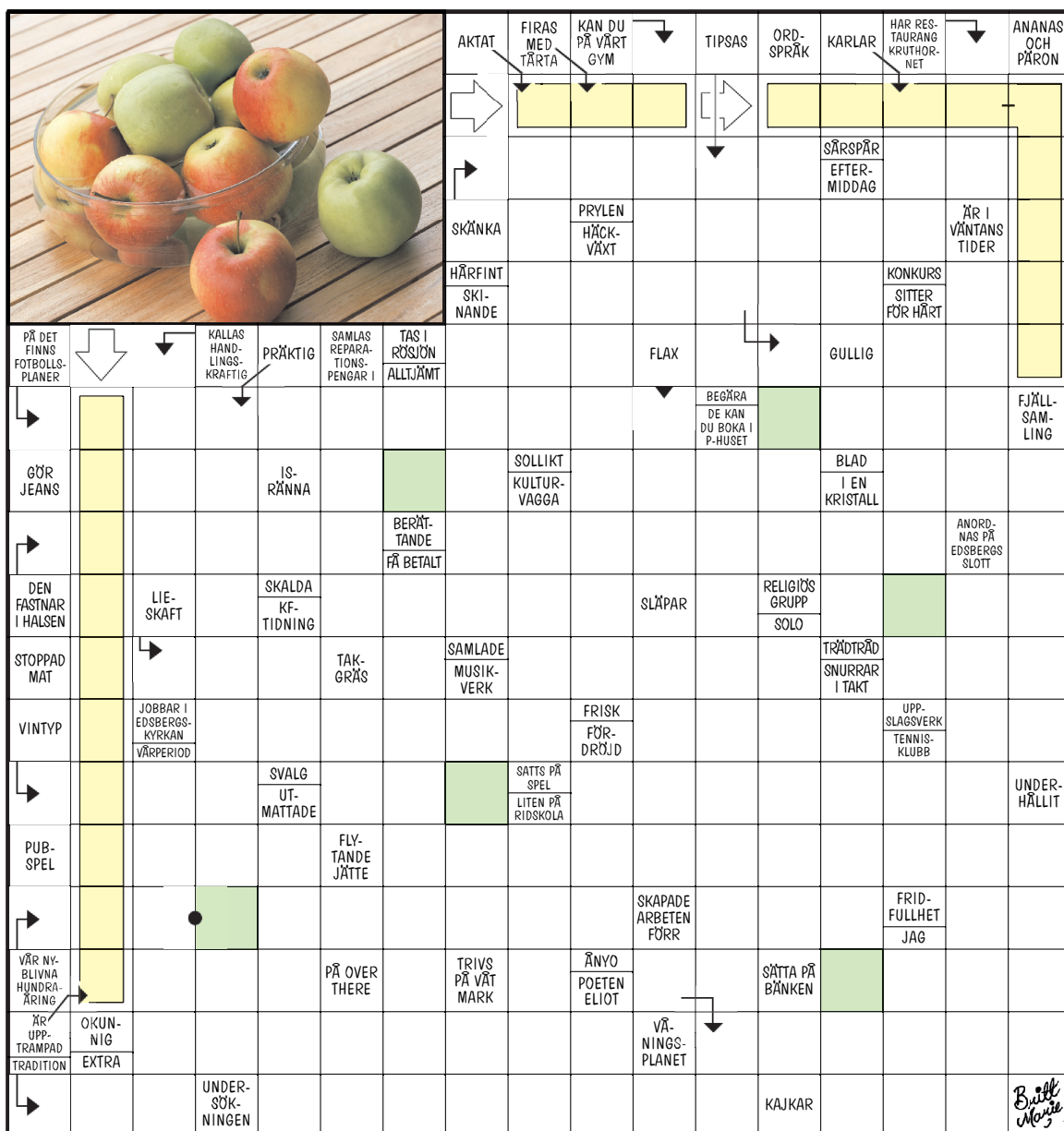

Man tänker; precis så här glad och livsbejakande vill jag också vara när jag fyller 100 år - Sif skär tårta till vänster och den unga tjejen till höger heter Maritha och sitter i föreningens styrelse.

Det är klart att styrelsen egentligen inte får ha några favoritmedlemmar - men alltid lika glada och trevliga Sif Larsson är naturligtvis en av dem. Grattis på födelsedagen!

Nästa Solhjulet Runt

Numera gör styrelsen och koordinatören nyhetsbrevet »Solhjulet Runt« i egen regi. Tips på vad jag borde skriva om i nästa nummer? Hör gärna av dig till: Ninni@solhjulet.se ■

korsordskonstruktör: Britt-Marie Bergman

Den 26 februari 1925 skriver Dagens Nyheter om den amerikanska "puzzle-epidemin" som drar fram över Sverige. Nu är detta ingen medicinsk åkomma man varnar för, utan det handlar om att tidningen "Vårt Hem" publicerat det allra första "korsordet" och nu följer också DN efter.

"Cross-word-flugan", som man kallar det, "är så fängslande, att 'epidemins' oerhört hastiga spridning och 'svårartade karaktär' även för oss snart torde komma att bli lätt begriplig". Och populärt blev det, kan man ju konstatera bra nära exakt 100 år senare.

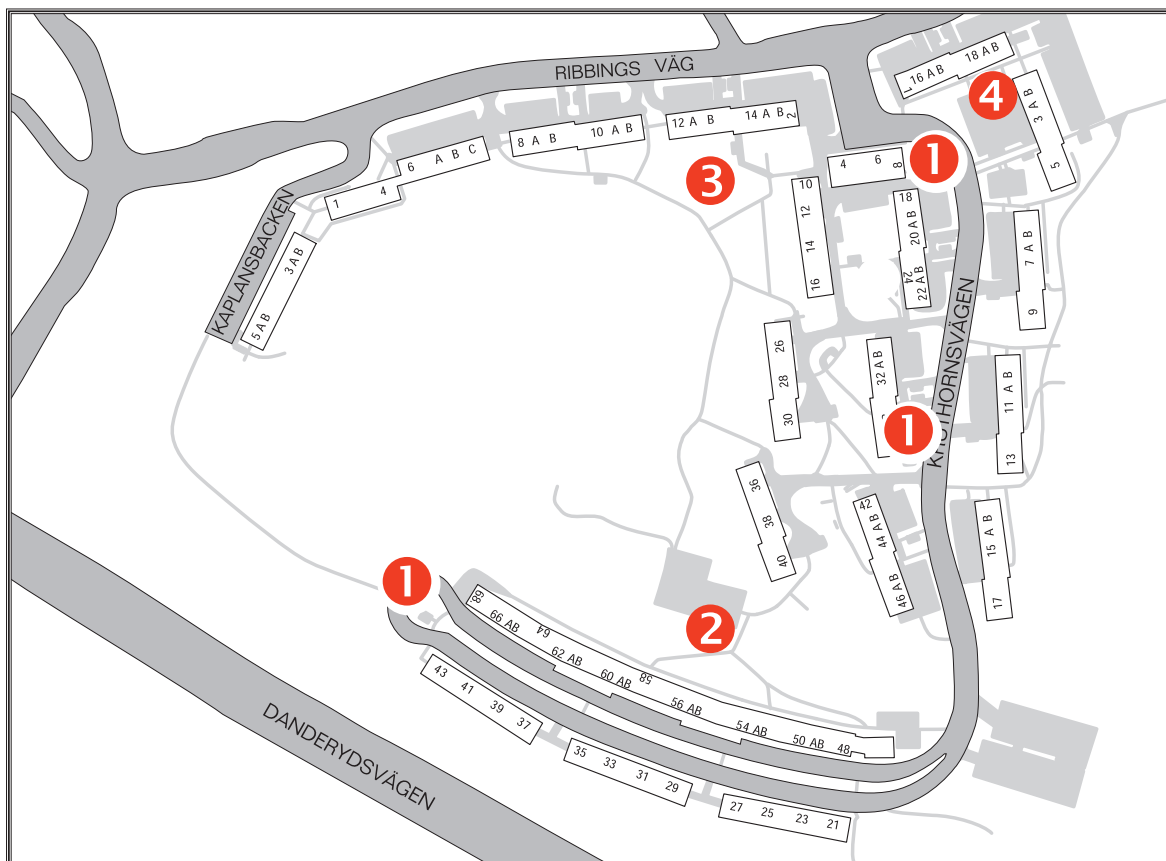
På den tiden skickade man hela korsordet som lösning – men när det gäller korsordet här

ovan så handlar det istället om att komma på det ord som döljer sig i de gröna rutorna. Bokstäverna är då hoprörda, men rätt svar är en pryl som "skyddar oss kommande sommar".

De tre först öppnade rätta svaren, belönas alla med ett exemplar var av den fantastiska kokbok som **Paul Svensson** just skrivit. En mångfaldigt prisbelönt bok "Grönsaker A-Ö" som kan vara bra inspiration nu när många av oss kanske fortfarande sitter hemma och lagar en massa mat på grund av en annan epidemi.

När du löst puzzlet så skicka det eftersöka ordet till SolhjuletRunt@solhjulet.se (eller ring Donald om du inte har tillgång till internet).

SAKER SOM HÄNDER I TRÄDGÅRDARNA RUNT FÖRENINGEN

1 I blomfaten som finns runt om i föreningen har det nyligen planterats "Kanna" - det är en växt som tidigare varit rätt ovanlig på våra breddgrader (kommer från medelhavsområdet) men som nu med rätt blivit mycket populär. Vill du imponera på vänner och bekanta så är det latinska namnet "Canna x generalis".

2 Ibland blir det uppenbart att "naturen" egentligen är vår största fiende. Den här gången dök den upp i form av tre rådjur som käkade

upp alla nyplanterade smultronplantor - trädgårdsmästaren är angelägen om att vinna andra rondan så nya växter kommer här.

3 Om du blev oändligt nyfiken och vill titta på hur det nyplanterade pilträdet ser ut i verkligheten så är det hit du ska gå.

4 Här anlades nya rabatter och planteringar under våren - någon har sagt att det blev "lika elegant som på Botaniska trädgården".

Betald annonsplats:

Funderar Du på att sälja Din lägenhet?
Även här i Solhjulet har vi sålt fler lägenheter än någon annan!

Fastighetsbyrå i Sollentuna
Sollentuna@fastighetsbyran.se
Telefon 08-96 30 00

Fastighetsbyrå

